

Stages voor inburgeraars

Hoe organiseren gemeenten stageplaatsen voor inburgeraars?

Amsterdam, oktober 2006

Servicepunt Arbeidsmarktgerichte Inburgering

Annemarie Uhlenbeck, ITTA

Het Servicepunt Arbeidsmarktgerichte Inburgering biedt gemeenten informatie, deskundigheidsbevordering en ondersteuning met betrekking tot het vormgeven van duale inburgeringstrajecten, in opdracht van het ministerie van VROM/DI&I en de ministeries van SZW en OC&W/Leren & Werken.

In dit document vinden gemeenten informatie over hoe zij zich kunnen voorbereiden op de nieuwe inburgeringswet, waarin inburgeringstrajecten een duidelijke praktijkcomponent zullen moeten krijgen. Doel van deze praktijkcomponent is een oefenplaats te bieden om cruciale praktijksituaties te kunnen oefenen, zodat zij goed voorbereid zijn op hun inburgeringsexamen. Door het nieuwe examen stijgt in veel gemeenten de vraag naar stageplaatsen bij bedrijven en instellingen voor mensen die de taal nog maar beperkt beheersen.

Dit document beschrijft eerst welke soorten stages er gevraagd worden. Daarna wordt een aantal knelpunten beschreven bij het vinden en organiseren van deze soorten stages. Vervolgens wordt de aanpak van een aantal gemeenten beschreven om deze knelpunten het hoofd te bieden.

1. Vier soorten stages

In het kader van arbeidsmarktgerichte inburgering worden er vier soorten stages gevraagd. Stages voor geïntegreerde trajecten, stages voor het inburgeringstraject werk, stages voor (samenloop) reïntegratie en inburgering, stages voor Staatsexamen NT2 kandidaten. Iedere stage kent zijn eigen doelgroep en heeft andere leerdoelen.

Stages voor het inburgeringstraject werk

Doelgroep: ongeschoolde en lageropgeleide deelnemers

Taalniveau: A1- A2

Doelen van de stage:

- Oefenen communicatievaardigheden voor werk
- Aftekenen CP's voor portfolio
- Leren werkvloertaal domein specifiek

Sectoren: Techniek, Zorg en Welzijn, Handel en Dienstverlening.

Stages voor geïntegreerde trajecten

Doelgroep: deelnemers aan beroepsopleidingen KSB1 – KSB2

Taalniveau: A2 tot B1

Doelen van de stage:

- Oefenen taal- en beroepscompetenties
- Aftekenen taal- en beroepscompetenties
- Leren beroepstaal, vaktaal en
- Oefenen communicatievaardigheden voor werk

Sectoren: Techniek, Zorg en Welzijn, Handel en dienstverlening.

Stages voor (samenloop) reïntegratie en inburgering

Doelgroep: inburgeringsplichtigen met WW of een bijstandsuitkering

Taalniveau: A1 tot B1

Doel van de stage:

- Oefenen communicatievaardigheden voor werk
- Aftekenen CP's voor portfolio
- Leren werkvloertaal domein specifiek
- Beroepenoriëntatie en reïntegratie

Sectoren: Techniek, Zorg en Welzijn, Handel en Dienstverlening

Stages voor Staatsexamen NT2 kandidaten

Doelgroep: inburgeringsplichtigen die ter voorbereiding op een reguliere beroepsopleiding of werk versneld de taal leren

Taalniveau: B1, B2/C1

Doel van de stage:

- Fluency spreekvaardigheid
- Oefenen communicatievaardigheden voor werk

- Oefen vaktaal eigen beroep (in eigen land)
- Beroepenoriëntatie en reïntegratie

Sectoren: eigen vakgebied of gewenste beroepsrichting of beroepenoriëntatie

Eisen aan stageplaatsen

Voor alle vier de bovengenoemde stage/ praktijkplaatsen geldt dat het van belang is dat er:

- Nederlands gesproken wordt op een aangepast taalniveau
- een vaste mentor met coachingsvaardigheden beschikbaar is
- de stagiair kan oefenen met praktijkopdrachten rondom CP's
- materiaal vanuit de werkgever ter inzage beschikbaar wordt gesteld:
 - cao, salarisstroom, contract, agenda en notulen, logboeken, geschreven instructies, materiaal- en productlijsten
- bijeenkomsten door de stagiair worden bijgewoond:
 - werkoverleg, intercollegiaal overleg, pauzegesprekken
- gewerkt wordt aan vergroting van de woordenschat (woordschift, herhaling, doorvragen)

Specifieke aandachtspunten

Inburgering en werk: stageopdrachten aftekenen voor portfolio

Geïntegreerde trajecten: beroepscompetenties en vakwoordenschat opbouwen

Inburgering en reïntegratie: taal-, bedrijfscultuur en beroepshouding

Staatsexamen en werkstage: beroepenoriëntatie eigen beroepsniveau

Eisen aan taalaanbieders/opleiders (ROC's, reïntegratiebedrijven)

- De opleidingsorganisatie is bereikbaar voor overleg tijdens de stagedagen van de deelnemer;
- de opleidingsorganisatie instrueert werkgevers/praktijkbegeleiders over taalverwerving en coaching bij taalverwerving;
- de opleidingsorganisatie draagt verantwoordelijkheid voor uitvoerbare praktijkopdrachten voor de cursist/deelnemer.

2. Knelpunten

- Stageplaatsen voor lager- en middenopgeleiden liggen niet voor het oprapen.
- De laatste jaren kampen VMBO's en MBO's met een tekort aan stageplaatsen. Er zijn diverse initiatieven vanuit het MKB, de KBB's, de overheid en gemeenten genomen om werkgevers te motiveren en te faciliteren om praktijkleerplekken beschikbaar te stellen. Sommige werkgevers voelen zich overvraagd. Een algemeen gehoord knelpunt is dat de begeleiding van stagiairs erg tijdrovend is.
- Naast stageplaatsen via het VMBO en het MBO worden werkgevers benaderd voor stageplaatsen ten behoeve van reïntegratie- en inburgeringstrajecten. Deze stages zijn veelal gericht op oriëntatie op de arbeidsmarkt en (vak)taal verwerving. De stagiaires zijn vaak niet in Nederland opgeleid en zitten nog in een taaltraject. Voor het leren van de taal voor het werk is echter ook voor deze stagiaires praktijkervaring onontbeerlijk.
- Reïntegratiebedrijven en opleiders hebben naast het belang (in opdracht van de gemeente) om een stagiaire geplaatst te krijgen ook een commercieel belang om werkgevers niet te belasten. Benaderde bedrijven zijn tevens de klanten die in een andere context diensten van hen kopen. Dit maakt het extra moeilijk om werkgevers te overtuigen van het maatschappelijk belang van een stage voor inburgeraars en reïntegratieklanten.
- Werkgevers/praktijkbegeleiders zijn vaak onervaren op het gebied van de begeleiding van anderstalige stagiaires. Men heeft vaak geen ervaring met de communicatie op een laag taalniveau en geen zicht op de taken die zij stagiaires kunnen laten uitvoeren. Dit maakt, naast de angst voor tijdrovende begeleiding, dat werkgevers niet snel openstaan voor het beschikbaar stellen van een stageplaats die gekoppeld is aan een inburgeringstraject.
- Opleidingsinstituten zijn veel tijd kwijt met het werven van stageplaatsen. Na plaatsing bieden zij vaak onvoldoende begeleiding. Zij blijken ook vaak onvoldoende bereikbaar bij calamiteiten. Sommige werkgevers voelen zich gebruikt als opleidingsplaats zonder dat ze er iets voor terug krijgen.
- Stageplaatsen sluiten vaak onvoldoende aan bij de leerwensen van stagiaires. Vooral voor stages in het kader van reïntegratie- en inburgering wordt door het beperkte aanbod moet de stagiaire zich tevreden stellen met een stage bij een gesubsidieerde vrijwilligersinstelling of een welzijnsinstelling. Deelnemers met interesse voor andere branches komen in veel gevallen de gewenste werkvloer niet op.

In diverse gemeenten zijn oplossingen voor bovenstaande knelpunten gezocht. Het Servicepunt arbeidsmarkt gerichte inburgering inventariseerde de oplossingen van een aantal gemeenten en voert ze hier als voorbeeld op.

3. Inventarisatie

Voor deze inventarisatie zijn gemeenten met ervaring met duale trajecten benaderd. Tijdens de WIN werden ter voorbereiding op de nieuwe inburgeringswet duale trajecten opgezet. De praktijkcomponent van deze trajecten werd in verschillende gemeenten op verschillende manieren vorm gegeven.

Initiatief 1: Werkgevers worden door de gemeente benaderd voor (extra) stageplaatsen

Voorbeeld 1: Rotterdam

Aanleiding

In Rotterdam werd besloten dat iedere deelnemer aan een inburgeringstraject een maatschappelijke stage moet lopen. “Inburgeraars moeten de taal leren gebruiken in de praktijk, inburgering is wederzijds, we moeten allemaal een stap zetten” aldus een ambtenaar van de afdeling Inburgering. Maatschappelijke instellingen en werkgevers werden intensief benaderd met een verzoek om medewerking.

Traject

De trajecten met een maatschappelijke stage in Rotterdam worden duale trajecten genoemd. Naast NT2-onderwijs krijgen inburgeraars maatschappij-oriëntatie, beroepenoriëntatie en informatie rondom werk en opvoedingsondersteuning.

Werkwijze

De gemeente Rotterdam heeft geprobeerd om gesubsidieerde instellingen te verplichten stageplaatsen voor inburgeraars te bieden. Dit bleek juridisch niet haalbaar. De gemeente lobbyt nu voor stageplaatsen via de media, op bijeenkomsten en door middel van foldermateriaal bedrijven te wijzen op de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor inburgering. Bibliotheken, basisscholen, peuteropvang en veel maatschappelijke instellingen stellen stageplaatsen beschikbaar.

Stages voor uitkeringsgerechtigden

De groep uitkeringsgerechtigden worden in Rotterdam in het kader van “de Samenloop” (inburgering en WWB) tijdens hun inburgeringstraject voorbereid op werk. Reïntegratiebedrijven zijn verantwoordelijk voor het werven van stages. De accountmanagers van de gemeente controleren of deelnemers voldoende stage hebben gelopen.

Opmerking Servicepunt

De gemeente zou haar lobby-activiteiten kunnen verbreden onder commerciële bedrijven en bij branche-organisaties. Inburgeraars kunnen nog maar mondjesmaat beroepsgerichte stages lopen. Contactpersoon: Sylvia van Luik

Voorbeeld 2: Arnhem

Aanleiding

In 2005 heeft de gemeente in samenwerking met het Rijn IJssel college in Arnhem een pilot gedraaid waarin WIN-cursisten op stage gingen. Dit werkte volgens alle betrokkenen zo goed dat de stage is opgenomen binnen alle inburgeringstrajecten.

Traject

Stages voor gewone inburgeringstrajecten. Deelnemers op weg naar A2.

De gemeente werft honderd stageplaatsen voor inburgeraars per jaar. Hiervan vindt veertig procent een stageplaats in profit-bedrijven en zestig procent in non-profit instellingen.

Initiatief

De gemeente Arnhem besloot zelf de taak op zich te nemen om werknemers te benaderen. Er is een matchingsteam gevormd dat gebruik maakt van het bedrijvennetwerk van Sociale Zaken. Er worden bedrijfsbezoeken afgelegd en kennismakingsgesprekken georganiseerd tussen de inburgeraar op het bedrijf. Op deze wijze worden er veel bedrijven bereid gevonden stageplaatsen te bieden. Daarnaast wordt er reclame gemaakt via flyers. Binnen de gemeente zelf zijn permanent 10 tot 15 stageplaatsen beschikbaar. Naast taalstages is er een pilot van start gegaan met werkstages voor mensen met een MBO/HBO vooropleiding.

Opmerking Servicepunt

De gemeente heeft serieus werk gemaakt van stages tijdens de inburgering en neemt er zelf de verantwoordelijkheid voor. Taalniveau A2 is iets aan de hoge kant voor taalstages. De gemeente Arnhem kiest hiervoor om de begeleiding van stagiaires niet te veel tijd te laten kosten. Met ingang van de nieuwe inburgeringswet zitten de huidige taalstagiaires aan het eind van hun traject. De gemeente zou inburgeraars vanaf niveau A1 stage kunnen laten lopen waardoor mensen tijdens het traject in stages aan niveauverhoging kunnen werken.

Initiatief 2: Werving stageplaatsen door reïntegratiebedrijven

Veel gemeenten kiezen voor het uitbesteden van het werven van stageplaatsen door reïntegratiebedrijven. In sommige gevallen organiseren de reïntegratiebedrijven het gehele traject (inclusief taalcursus), in andere gevallen worden reïntegratiebedrijven als onderaannemer ingezet om stageplaatsen te werven.

Strategie

Reïntegratiebedrijven kunnen gebruikmaken van een breed netwerk aan contacten, zowel profit als non-profit instellingen. Zij offeren stageplekken te zullen zoeken voor

inburgeraars in taaltrajecten. De gemeente controleert de stages via de accountmanager.

Opmerking Servicepunt

Reïntegratiebedrijven die wij spraken, krijgen ondanks hun grote netwerk stagiaires moeilijk “weggezet”. Een enkele werkgever is bereid na te denken over een stagiaire. Aandringen bij werkgevers is vanuit de positie van het reïntegratiebedrijf moeilijk omdat “het netwerk” bestaat uit commerciële klanten die behouden moeten worden voor commerciële activiteiten.

Stageplaatsen blijven dus schaars. De plaatsen die gevonden worden kunnen niet afgestemd worden op de interesse of beroepsrichting van de inburgeraar. Als het aantal geoffreerde stageplaatsen niet wordt gehaald, zoekt men contact met vrijwilligersorganisaties.

Reïntegratiebedrijven blijken dus last te hebben van hun dubbele doelstelling: inburgeraars plaatsen en klanten behouden voor andere commerciële opdrachten. Als reïntegratiebedrijven vrijwilligersinstellingen gaan gebruiken voor het plaatsen van taalstagiaires is hun eigen netwerk geen voordeel meer. Dat stagiaires zomaar een stageplaats krijgen aangeleverd, los van competenties en interesse, is een serieus probleem. Het aansluiten van de inburgeraar bij EVC zou uitgangspunt voor de taalstage/werkstage moeten zijn.

Initiatief 3: Gemeente pakt voorbeeldfunctie op

Een aantal gemeenten dat het belangrijk vindt dat inburgeraars de kans krijgen om maatschappelijke stages te lopen, wil als gemeente-instelling ook zelf inburgeraars een kans bieden. Deze gemeenten vervullen daarmee een voorbeeldfunctie voor andere maatschappelijke instellingen en bedrijven in de regio. In Arnhem, Tilburg, Rotterdam en Dordrecht is er (soms via de raad) besloten dat de gemeenten een minimaal aantal inburgeraars laat meelopen voor taalstages. De aantallen per gemeenten wisselen sterk.

Strategie

Het blijkt binnen bepaalde gemeenten moeilijk te zijn draagvlak op de afdelingen te vinden. Door over stageplaatsen binnen de gemeenten een besluit door de gemeenteraad te laten nemen, worden afdelingen verplicht aan het beleid mee te werken. (Rotterdam, Tilburg, Dordrecht)

Opmerking Servicepunt

Op een gemeente-organisatie met enkele vijfhonderd medewerkers of meer is vijftien taalstages/maatschappelijke stages per jaar minimaal. Iedere afdeling zou een stageprofiel van een taalstagiaire kunnen schrijven (interesses, werkervaring, opleidingsachtergrond in eigen land) en stagevacatures beschikbaar kunnen stellen voor passende kandidaten. (Binnenkort zijn er standaardprofielen voor laag en ongeschoold werk binnen gemeenten beschikbaar op deze site).

Initiatief 4: ROC investeert in begeleiding van werkgevers

Het Regiocollege Zaandam investeert in begeleiding werkgevers

Het Regiocollege streeft naar een professionele en klantgerichte ondersteuning van stagebiedende bedrijven.

Strategie

Het Praktijkbureau van het Regiocollege investeert in deskundig personeel dat op de werkvloer advies geeft en de verbinding kan leggen tussen opleidingstraject en de werkvloer. Praktijkopleiders en stagebegeleiders bij bedrijven worden geïnformeerd over taalontwikkeling, communicatievaardigheden en beroepscompetenties. Het is vanaf het begin duidelijk waar de stagiaire aan moet werken. Opdrachten op school worden nauw afgestemd met de communicatie-eisen op de stage. Belangrijk is de bereikbaarheid van de stagebegeleider voor de werkgever gedurende de hele stageperiode.

Opmerking Servicepunt

Voor het contact met de werkgevers zou het nog efficiënter zijn om één stagebureau voor taal- en beroepsstages per ROC onder één centraal telefoonnummer te hebben. Nog te vaak is het voor bedrijven onduidelijk wie zij voor welke stage op het ROC moeten benaderen.

Initiatief 5: ROC investeert in goede voorbereiding stagiaires

ROC van Eindhoven bereidt stagiaires voor in leergezinnen

Stagiaires dienen goed voorbereid op de stageplaats te komen. Werkgevers moeten ontlast worden van problemen met werkritme en werkhouding. Ook stagiaires moeten voordat zij op stage gaan weten wat er van hen verwacht wordt op de werkvloer en in wat voor setting ze aan het werk gaan.

Strategie

Veel ROC's bereiden stagiaires voor op hun stageperiode door middel van voorlichting. Stagiaires krijgen opdrachten om daarna zelfstandig informatie te verzamelen over hun stageplaats. Bij de opleiding Zorg & Welzijn van ROC Eindhoven gaan ze een stap verder. Daar lopen alle leerlingen van de geïntegreerde trajecten KSB 1 en 2 ter voorbereiding op hun officiële stage, een korte stage in een leergezin. Dit is speciaal om de taalverwerving een extra impuls te geven en om te wennen aan beroepsvaardigheden zoals afspraken maken, overleggen, de houding ten aanzien van een stagebegeleider/opdrachtgever etc. Kortom, leerlingen worden stagevaardig gemaakt. Leergezinnen worden door het ROC van Eindhoven geworven. De stagiaire loopt zes weken lang, twee dagen per week mee in het gezin.

Stagiaires die stage lopen in de ouderenzorg, kunnen voorafgaand aan hun stage gesprekken voeren met ouderen. De ouderen komen daarvoor een middag met hen praten op school. Op deze manier worden zij voorbereid op de leefwereld van ouderen in Nederland en op de wijze waarop ouderen graag benaderd willen worden.

Opmerking Servicepunt

Leergezinnen blijken in sommige gevallen leerlingen “uit te buiten” als gratis schoonmaakkraacht. Het ROC screent de leergezinnen daarom goed.

Initiatief 6: Gemeenten en aanbieders organiseren alternatieve stagetrajecten

Bovenstaande activiteiten zijn gericht op het vinden van reguliere stageplaatsen. Gemeenten zijn in de meeste gevallen de opdrachtgevers zelf die min of meer verantwoordelijkheid nemen voor de invulling van stageplaatsen. In veel gevallen leggen de gemeenten middels aanbestedingen de verantwoordelijkheid bij aannemers en onderaannemers neer. Het zijn de opleidingsinstituten en reïntegratiebedrijven die stageplaatsen organiseren. De gemeente controleert dan, via controles door accountmanagers, of er aan de stageopdracht is voldaan.

Voor alle partners in het veld blijft het echter een lastige klus om stages te werven. Knelpunten die men ervaart zijn:

- dat het onevenredig veel tijd in beslag neemt om stageplaatsen te werven
- dat gemeenten zelf nauwelijks in staat zijn stageplaatsen binnenhuis aan te bieden
- dat er geen sanctiemogelijkheden zijn voor niet-meewerkende bedrijven
- dat gesubsidieerde instellingen via de gemeente zelf gestimuleerd moeten worden. ROC en RIB's hebben daarvoor weinig ingangsmogelijkheden.

In overleg met de gemeenten kijken sommige uitvoerders uit naar alternatieve stagemogelijkheden:

- interne stages of stageopdrachten bij scholingsinstellingen
- korte stageopdrachten bij bedrijven (begeleiding in handen van de opleider)
- simulatiebedrijven (stageplaatsen worden ingekocht bij de instelling)
- vrijwilligers in de wijk begeleiden taalstagiaires

Voorbeeld 1: Interne stages

Vooraf bij ROC's worden interne stagemogelijkheden benut. Cursisten lopen mee op de administratie op school, met de beveiliging, in de kantine, op de ICT- afdeling of op de postkamer enz. Zij krijgen de basisberoepsvaardigheden onder de knie en oefenen hun taalvaardigheid in een beschermde omgeving.

Opmerking Servicepunt

Stagiaires van geïntegreerde trajecten op KSB niveau 1 en 2 blijken vaak moeilijk bij bedrijven en instellingen een stageplaats te kunnen vinden. Werkgevers vinden het taal-

en opleidingsniveau van de cursisten vaak te laag. Zij worden door dit initiatief op de opleiding stagevaardiger en beroepsvaardiger gemaakt. Het nadeel is dat zij een zeer beperkt beeld van beroepsmogelijkheden en bedrijfsculturen krijgen tijdens deze eerste jaren van hun beroepsopleiding. Zij komen het opleidingsinstituut niet uit. Een interne stage is dus alleen geschikt als opstap naar een echte stageplaats buiten het (eigen) opleidingsinstituut.

Voorbeeld 2: Korte stageopdrachten

Sommige opleidingsinstituten maken afspraken met bedrijven over korte stageopdrachten. De stageopdrachten worden samen met de werkgever geformuleerd. Zij behelzen uitzoekwerk, een administratieve klus of een klein onderzoek onder medewerkers. Werkgevers bieden dan de ruimte om de stageopdracht uit te voeren, maar zijn niet verantwoordelijk voor de begeleiding van de stagiaire. Dit wordt door de opleider zelf verzorgd.

Opmerking Servicepunt

Deze opdrachten bieden cursisten een kans zich een beeld te vormen van het bedrijf. Afhankelijk van de aard van de opdracht hebben zij de mogelijkheid zelf rond te lopen binnen de organisatie. De cursist krijgt meestal niet de mogelijkheid om op de werkvloer van het bedrijf aan de slag te gaan. De uitvoering van de opdracht en de begeleiding vinden op school plaats. Men heeft dus vaak nauwelijks te maken met collega's. Vaktaal, beroepstaal etc. worden op deze manier passief verkregen (lezen en luisteren). Deze stageklussen zijn niet geschikt voor geïntegreerde trajecten.

De stageplaatsen zijn afhankelijk van de opdracht geschikt voor zelfstandige taalstagiaires met een middelbaar, of hoger, beroepsopleidingsniveau die een beroeps- en bedrijfsoriëntatie doen.

Voorbeeld 3: Simulatiebedrijven

Een derde alternatief voor stageplaatsen zijn de simulatiebedrijven. Deze treffen we in twee verschillende vormen aan.

1. Simulatiebedrijven: CVV op ROC's

Op sommige ROC's zijn de simulatiebedrijven van het Centrum Vakopleiding behouden gebleven. Op andere ROC's zijn, in het kader van het (competentiegerichte) leren, nieuwe simulatiebedrijven ontstaan.

Simulatiebedrijven leiden op tot functies in:

- de bedrijfsadministratie en accountancy, commerciële dienstverlening bank- en verzekeringswerk
- de ICT (helpdeskmedewerkers en technische ondersteuning)
- het transport en de logistiek
- het secretariaatwerk
- de detailhandel (verkoper)
- de IH/GH internationale handel en magazijnwerk

Opmerking Servicepunt

Bedrijfssimulaties op ROC's bieden een opleiding die leidt naar een vakdiploma. Voor stagiaires vanuit geïntegreerde trajecten kan een bedrijfssimulatie de kans bieden de Nederlandse vaktaal te leren alvorens op een stage buiten de deur te gaan. Net als voor interne stages bij opleidingsinstituten geldt dat het simulatiebedrijf een opstap naar een echte stage dient te zijn.

2. Simulatiebedrijven: WSW/re-integratie

De gemeente koopt, in het kader van inburgeringstrajecten op weg naar werk, werkervaringsplaatsen in bij WSW-bedrijven. Inburgeraars leren de taal tijdens het werk en leren daarnaast praktische beroepsvaardigheden voor productie- en inpakwerk.

Opmerking Servicepunt

Het traject is eigenlijk alleen voor oudkomers met een geestelijke, lichamelijke handicap of zware psychische problemen. Het inburgeringstraject kan alleen in de SW plaatsvinden als er een geïntegreerd taalprogramma aan de werkervaring wordt gekoppeld.

De doelgroep oudkomers sluit in alle andere gevallen onvoldoende aan bij de doelgroep van de SW-sector. Het is zelfs voorstelbaar dat deze sector voor een grote groep oudkomers een afschrikwekkende werking heeft. Hoewel de SW-sector de laatste jaren haar doelstellingen heeft verbreed naar reïntegratie, is de werkvloer nog onvoldoende geschikt gemaakt om Nederlands en vakvaardigheden voor de reguliere arbeidsmarkt op te doen.

Voorbeeld 4: Vrijwilligerswerk

Gemeenten, ROC's en reïntegratiebedrijven die stageplaatsen zoeken, geven allemaal aan in geval van nood uit te wijken naar vrijwilligersinstellingen.

- a. In sommige gevallen functioneert de taalstagiaire als vrijwilliger binnen een organisatie en kan er dus gesproken worden van een taalstage.
- b. In andere gevallen worden er vrijwilligers ingezet om taalcursisten te begeleiden bij hun buitenschoolse taalopdrachten bij maatschappelijke instellingen in de stad. Het taalcontact tussen de vrijwilliger en de taalcursist wordt dan als vervangend voor een stage binnen een instelling gezien.

Opmerking Servicepunt

Variant a:

De taalstage binnen een vrijwilligersinstelling verzekert de stagiaire van begeleiding op de stageplek door een beroepskracht of goed ingewerkte vrijwilliger. Het voordeel van deze variant is dat er in dit werkveld tijd kan worden vrijgemaakt voor de begeleiding van de stagiaire/vrijwilliger. Een nadeel van stages binnen vrijwilligersinstellingen is dat de beroepsvarianten in dit werkveld beperkt zijn. Van een beroepsgerichte stage is dan dus alleen sprake voor beroepskrachten in de welzijnssector.

Variant b:

Hierbij is er sprake van een taalmaatje. Deze variant is te vergelijken met de leergezinnen van het ROC van Eindhoven en zou voor zeer laag-taalvaardige cursisten als voorbereiding op een beroepsgerichte stage kunnen dienen. Tijdens het inburgeringstraject zijn taalmaatjes overigens ook belangrijk bij het ondersteunen van inburgeraars bij het oefenen van burgerschapscompententies en het samenstellen van een portfolio. Als vervanging van een stage kan een taalmaatje echter nooit dienen.

Conclusie

Er blijkt nog heel veel werk te verzetten te zijn voordat gemeenten in staat zijn al hun inburgeraars te voorzien van een zinvolle stageplaats. Per traject en per deelnemer zal er gekeken moeten worden wat de doelen zijn die met de stage beoogd worden. Als de afstand tot de arbeidsmarkt moet worden verkleind kan dit worden bereikt door een serie van stages. Van het taalmaatje of het leergezin, naar een stageopdracht of werkstage in een simulatiebedrijf en tenslotte de stage in het bedrijf dat aansluit bij de beroepswens.

Afhankelijk van de durf en het initiatief dat gemeenten zelf nemen, kunnen zij een voorbeeldfunctie en een stimulerende rol vervullen naar het bedrijfsleven in hun regio toe. Met name door zelf binnen de gemeente-instelling en binnen gesubsidieerde instellingen ruimhartig stageplaatsen aan te bieden.

Daarnaast kunnen ook de taal- en beroepsopleiders een belangrijke rol vervullen. De mate waarin zij in staat zijn werkgevers te ontlasten en te ondersteunen bij de begeleiding van goed voorbereide taalstagiaires zal hen overreden er de volgende stageperiode weer een te nemen.

Over het algemeen geldt dat werkgevers die eenmaal over de brug zijn en een goede stage-ervaring hebben vanuit hun maatschappelijk besef en enthousiasme voor de doelgroep blijven deelnemen. (Bereidheid werkgevers tot het bieden van stageplaatsen ITTA 2004).